

Nr 430

Av herrar **Sörlin** och **Hedström**, om ökat lokalt inflytande över allmänningsskog.

(Lika lydande med motion nr 526 i Andra kammaren)

I samband med den allmänna avvittringen i Norrbottens och Västerbottens län avsattes allmänningsskogar för jordägarnas räkning. En del allmänningsskogar utlades dock vid särskilda avvittringar för nybyggarnas räkning. Allmänningsskogarna tillkom i stort sett under tiden 1875—1918.

Enligt 2 § lagen den 18 april 1952 om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna tillhör allmänningsskog ägarna av de fastigheter för vilka skogen vid avvittring blivit avsatt och de fastigheter, som vid jorddelningsförrättning fått rätt till delaktighet i skogen. Ägarna åtnjuter delaktighet i skogen — om ej för särskilt fall annorlunda bestämts — efter reducerat jordtal eller hemmantal eller efter vid jorddelning stadgad grund.

Även för rösträtten på allmäningsstämma utgör delaktigheten grunden. Till skydd för minoriteten har i 31 § fjärde stycket lagen om allmänningsskogar föreskrivits att ingen får för egen eller annans räkning utöva rösträtt för mer än 1/10 av hela det delaktighetstal som är företrätt på stämman eller den mindre del därav, som må vara bestämd i reglemente.

På ordinarie allmäningsstämma skall bl. a. företas val av ledamöter i allmänningsstyrelsen. Avkastningen av skogarna skall i allmänhet användas till delägarnas, eller i vissa fall, ortsbefolkningens nytta.

Vid tillkomsten av allmäningsskogarna torde man ha utgått från att skogarna skulle användas till delägarnas och ortsbefolkningens nytta. Man hade då anledning räkna med att delägarna var bosatta på den ort, där skogen var belägen.

Genom att många stamfastigheter övergått på skogsbolag och andra juridiska personer, som saknar anknytning till orten, synes det reella inflytandet över allmäningsskogarna och deras avkastning numera i åtskilliga fall ligga hos intressenter, som ej representerar ortens befolkning.

De delägare, som bor på orten, har genom avstyckningar från stamfastigheterna i praktiken fått allt mindre möjlighet att göra sina intressen gällande beträffande allmäningsskogarna.

Sålunda lär exempel finnas på att fisket på allmänningar utarrenderats för gemensam räkning utan att delägarna förbehållits rätten att fiska. En sådan utarrendering synes kunna genomdrivas i strid mot de intressen de på orten boende delägarna kan ha av fisket.

Likaledes lär förekomma att jakten utarrenderas till jaktlag i strid mot på orten boende delägares intressen. På grund av det ringa delaktighetstalet torde också huvuddelen av avkastningen icke sällan gå ortsbefolkningen förbi till förmån för bolag och andra juridiska personer som inte är belägna på orten. Inkomster i form av ersättning i samband med vattenreglering och vid försäljning av strömfallsrättigheter kan ibland uppgå till betydande belopp. Flertalet allmänningsskogar är belägna i de delar av Norrlands inland, där befolkningssituationen blir alltmer prekär på grund av avfolkningen.

Om de på orten boende delägarna finge svara för allmänningsskogarnas förvaltning, kan det förmodas att skogarna komme att disponeras på ett sätt som vore till större nytta för den kvarvarande befolkningen än vad som nu är fallet. Härigenom skulle kanske möjligheterna för ortsbefolkningen att bo kvar i hembygden ökas.

Ett ökat lokalt förankrat inflytande över dispositionen av allmänningsskogarna skulle på det sättet kunna bli ett led i strävan att lösa problemen för glesbygdsbefolkningen i Norrlands inland.

En utveckling i denna riktning skulle också stå i överensstämmelse med de ursprungliga motiven för bildande av allmänningsskogar. Då dessa bildades torde stamfastigheterna i allmänhet ha ägts av på orten boende jordägare.

Vid tillkomsten av nu gällande lag har bl. a. uttalats att eftersom allmänningsskogarna äger betydelse ej blott för delägarna utan även för ortsbefolkningen i övrigt bör reglementena för dessa skogar utformas på ett sätt som tillgodoser jämväl de allmänna ortsintressena.

I praktiken torde det emellertid vara svårt att med nu gällande lag och med stöd av denna utfärdade reglementen verka för ett tillgodoseende av ortsintressena. Det kan i sammanhanget noteras att äldre reglementen stundom på ett bättre sätt kunde tillgodose ortsintressena än de nuvarande. Sålunda förekom stundom att röstning vid val av vissa ledamöter i allmänningsstyrelse skulle ske efter huvudtalet och ej efter delaktighet i skogen.

För att möjliggöra ökat inflytande över allmänningsskogarna för på orten boende delägare torde krävas lagändring. En översyn av gällande lag och reglementen synes därför nödvändig om icke ortsanknutna intressenters inflytande över allmänningsskogar skall minskas till förmån för de på orten boende intressenterna.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om översyn av lagen den 18 april 1952 om allmänningsskogar.

Stockholm den 25 januari 1968

Thore Sörlin (s)

Uno Hedström (s)